

aptarti metų pažangai ir numatyti veiklos planus kitiems metams.

Europos anestezijos ir intensyviosios terapijos asociacijos viceprezidentė Anna Koko konferencijos metu pristatė asociacijos veiklą. Asociacijos šūkis: „Dirbdami kartu – pasieksime daugiau“. Vienyti anestezijos ir intensyviosios terapijos draugijas, jų narius, siekti gerovės pacientams ir jų šeimos nariams yra Europos anestezijos ir intensyviosios terapijos asociacijos misija. Ši asociacija įkurta 1991 m. ir ją sudaro 31 šalis narė, iš viso apie 25 000 anestezijos ir intensyviosios terapijos slaugytojų. Europos anestezijos ir intensyviosios terapijos asociacija taip pat vienija ir gydytojus anesteziologus reanimatologus (apie 12 proc.) bei kitų sričių specialistus;

padeda savo nariams praktinėje ir (arba) mokslinėje veikloje. Taip pat siekia, jog anestezijos ir intensyviosios terapijos slaugytojų pareigybės būtų standartizuotos visose Europos Sąjungos šalyse. Tai yra žinoma ir pripažinimą pelnusi asociacija Europoje. Baltijos šalys buvo pakviestos papildyti Europos anestezijos ir intensyviosios terapijos asociacijos gretas, tačiau reikalingas pasiruošimas – tai didžiulis iššūkis Baltijos šalims.

LAITSD ambicingai svarsto galimybę tapti Europos anestezijos ir intensyviosios terapijos asociacijos nare ir prisidėti prie Europos kritinės slaugos profesinės praktikos ir mokslo kokybės gerinimo, atstovaudama Lietuvos anesteziologų ir intensyviosios terapijos slaugytojams.

Akušerio profesija: galimybės, perspektyvos, iššūkiai, realybė

Ilona Joneliūnienė

Lietuvos akušerių sąjunga

2019 m. lapkričio 8 d. VšĮ Kauno klinikinės ligoninės Didžiojoje auditorijoje vyko respublikinė Lietuvos akušerių sąjungos konferencija „Akušerio profesija: galimybės, perspektyvos, iššūkiai, realybė“, į kurią susirinko daugiau nei 200 dalyvių.

Pirmą kartą konferencija buvo transliuojama ir internetu. Tiesiogiai „Facebook“ paskyroje ją stebėjo 235 asmenys.

Konferencija vyko liūdnu rudens metu, todėl Lietuvos akušerių sąjungos prezidentė Ilona Joneliūnienė, pradėdama konferenciją, vieną minutę tylos prašė skirti išėjusioms kolegėms akušerėms bei gydytojams atminti. Pristatydama konferencijos dalyvius ir svečius tikėjosi nuoširdaus ir konstruktivaus darbo, naujų minčių ir idėjų kasdienybėje.

Lietuvos akušerių sąjungos renginį savo vizitu pagerbė Lietuvos Respublikos sveikatos apsaugos ministras prof. Aurelijus Veryga. Sveikinimo kalba ministras džiaugėsi akušerių noru tobulėti, padrašino koleges aktyviai dirbti sveikatos priežiūros sistemoje.

Akušerės dalyvavo diskusijoje, kurią kaip ir konferencijos idėją paskatino vasaros įvykiai – neteisėta akušerių veiklos praktika, priimant gimdymus namuose. Nors sveikatos apsaugos ministro įsakymu leidžiama gimdyti namuose, bet individuali akušerių veikla neteisėta, ir visuomenės akys nukrypo į akušerio profesiją. Kraštų atstovai diskusijai turėjo parengę itin aktualių klausimų: kas gi veja moteris iš stacionarų, skatina ieškoti ganėtina nesaugių alternatyvų. Gal didelis akušerių darbo krūvis, nepagarbus elgesys, dideli ir nepagrįsti pačių gimdyvių lūkesčiai, mažėjantis pasitikėjimas akušerio profesija, kompetencija ir kt.

Buvo priimta rezoliucija, kuri tikriausiai taps tvirtu pagrindu, kad nuo žodžių būtų pereita prie realių darbų: kad būtų peržiūrėtas sveikatos apsaugos ministro 2012 m. gegužės 9 d. įsakymas, reglamentuojantis darbo krūvius, kad įstaigų vadovai juo vadovautųsi, kad būtų atnaujinta Medicinos norma MN 40:2014 „Akušeris. Teisės, pareigos, kom-

Sveikatos apsaugos ministras Aurelijus Veryga su Lietuvos akušerių sąjungos prezidente Ilona Joneliūnienė

petencija ir atsakomybė“, kad būtų kompetencijų ir apmokėjimo už paslaugas plėtra.

Konferencijoje pranešimą skaitė Valstybinės ligonių kass Paslaugų ekspertizės, metodinio vadovavimo ir kontrolės skyriaus vedėja Daiva Berūkštienė, kuri pristatė akušerių savarankiško gimdymo priėmimo statistiką, akušerių suteiktas paslaugas ir apmokėjimą už jas. Akušerės liko nusivylusios, kad statistinėje formoje dar vis dedamas gydytojo spaudas, pagal kurį fiksuojami paslaugų suteikimo duomenys.

Valstybinės akreditavimo ir licencijavimo tarnybos prie Sveikatos apsaugos ministerijos metodininkė Audra Knyvienė savo pranešime priminė akušerių licencijavimo tvarką.

Santaros klinikų akušerė, Lietuvos akušerių sąjungos Vilniaus krašto pirmininkė, Ingrida Poškienė skaitė pranešimą apie akušerio profesinės veiklos ir karjeros galimybes. Labai įdomiai pažvelgė į esamą akušerių profesijos situaciją, jų rengimą ir karjeros galimybes.

Klaipėdos kolegijos lektorė, Klaipėdos universitetinės ligoninės akušerė Žaneta Stonkuvienė pasidalijo praktinio darbo patirtimi. Klaipėdos universitetinėje ligoninėje nuo 2007 m. įkurtas mažos rizikos gimdymų poskyris, kuriamos gražios tradicijos, kai šeima grįžta gimdyti antrą ir trečią kartą, pasirinkdama tik akušerio priežiūrą.

Lietuvos sveikatos mokslų universiteto Kauno klinikų slaugos tarnybos specialistė akušerė Dangyra Ruseckienė pasakojo

apie stažuotę Danijoje. Smagu, kad akušerės vyksta tobulintis į kitas šalis, o grįžusios gali pasidalyti patirtimi, kuri, tikimės, bus pritaikyta ir mūsų sveikatos priežiūros sistemoje.

Akušerijoje pats didžiausias džiaugsmas, kai sutinkama nauja gyvybė. Bet jos netekus išgyvenamas didelis skausmas ir begalė neatsakytų klausimų. Klaipėdos universiteto magistrantė, Kauno klinikinės ligoninės akušerė Viktorija Kerienė gilina šiuos klausimus savo magistro darbe. Būsimo darbo pagrindu parengė ir pristatė labai puikų nuoširdų pranešimą.

Lietuvos akušerių sąjunga praėjusį mėnesį pasirašė bendradarbiavimo sutartį su asociacija „Gandras“, kuri, padedama bei finansuojama Socialinės apsaugos ir darbo ministerijos, parengė atminimo dėžutes šeimoms, netekusioms kūdikio. Vadovė Jelena Bachlina pristatė projekto metu sukurtą filmą.

Konferencija netikėtai virto tarptautine, nes paskutinėmis dienomis norą dalyvauti ir padrašinti akušerės pareiškė svečiai iš Naujosios Zelandijos, nepriklausomas akušeris Paul Golden. Trumpas jo prisistatymas ir bendravimas pertraukos metu galės tapti naujo renginio planavimo pradžia.

Ar išliks slaugytojo profesija?

Ilze Ortveina

Latvijos slaugytojų asociacijos viceprezidentė

Pastaraisiais metais vykdoma Lietuvos sveikatos apsaugos reforma slaugytojams kelia nemažai iššūkių. Dideli darbo krūviai, mažas atlyginimas, psichologinė įtampa darbe, didelė atsakomybė – su šiomis problemomis kasdien susiduria daugelis sveikatos priežiūros specialistų. Skaudi tema – slaugytojų emigracija. Panašios problemos nesvetimos ir mūsų kaimynės Latvijos kolegoms.

Latvijos slaugytojų asociacija įspėja Europos sveikatos priežiūros specialistus!

Latvijoje – pacientų priežiūros krizė, nes slaugytojo profesijai iškilo pavojus!

Latvijos slaugytojų asociacija Latvijos slaugytojų vardu prašo paremti mūsų pastangas užkirsti kelią slaugytojo profesijos pašalinimui iš sveikatos priežiūros sistemos!

Latvijos vyriausybė garantavo minimalų sveikatos priežiūros lygį kiekvienam Latvijos gyventojui (Latvijos Respublikos Konstitucija, 1922 m. vasario 15 d. / Vyriausybės biuletenis, 141, 1922 m. birželio 30 d.; LV, 43, 1993 m. liepos 1 d.). Šiandien šio pažado pacientų priežiūros srityje nebeįmanoma įvykdyti, nes katastrofiškai trūksta slaugytojų.

Per pastarąjį dešimtmetį Latvijoje registruotų slaugytojų skaičius sumažėjo maždaug 24 proc. Naujai registruotų slaugytojų skaičius taip pat sparčiai mažėja. Per pastaruosius dešimt metų apie 5 000 slaugytojų atsisakė darbo ligoninėse. Šalyje slaugytojų rengiama bent 30 proc. mažiau nei reikėtų. Iš 250 absolventų per metus tik apie 60 pradeda dirbti valstybinėse ir savivaldybių medicinos įstaigose. Tik 52 proc. baigusių studijas slaugytojų pasilieka Latvijoje. Profesinės kartos perimamumo Latvijoje nėra. Vidutinis dirbančių slaugytojų amžius yra 50 metų, o apie 52 proc. slaugytojų

yra priešpensinio ar pensinio amžiaus. Vidutiniškai 10 proc. šiuo metu dirbančių slaugytojų kasmet išeina į pensiją.

Slaugytojų trūkumas šalies mastu yra 3598, o valstybinėse ligoninėse jis yra apie 1500.

Latvija iš Pasaulio banko, EBPO šalių, Europos Komisijos, Latvijos valstybės kontrolės yra gavusi perspėjimų dėl nerimą keliančios situacijos slaugos sektoriuje. Turima informacija apie situaciją Latvijos sveikatos apsaugos srityje rodo, kad medikų (įskaitant slaugytojus) migracija ES kontekste yra viena svarbiausių problemų šalyje žmoniškųjų išteklių planavimo sektoriuje. Rengdama aukštos kokybės sveikatos priežiūros specialistus, bet mokėdama jiems mažą darbo užmokestį, Latvija keletą metų buvo gydytojų donorų šalis. Ataskaitose daroma išvada, kad darbo užmokesčio lygis yra esminis veiksnys, skatinant jaunas žmones siekti karjeros Latvijos sveikatos priežiūros sektoriuje. Pagal šias ataskaitas yra pateiktos rekomendacijos iš esmės padidinti sveikatos priežiūros finansavimą, siekiant pagerinti jos prieinamumą ir kokybę.

Latvijos gyventojų aprūpinimas slaugytojais mažesnis nei ES šalių vidurkis

Rodyklė	Latvijoje	ES vidurkiai	Skirtumas, proc.
Slaugytojų 100 000 gyventojų	502,06	864,29	42 proc.
Slaugytojų absolventų skaičius 100 000 gyventojų	27,89	38,72	28 proc.

Įregistruotų ir dirbančių slaugytojų skaičius

Metai	Įregistruotų slaugytojų skaičius	Tinka dirbti slaugytoju	Dirbančių slaugytojų skaičius	Naujai įregistruoti slaugytojai (absolventai)
2016 m.	18 776	12 494	8 756	197
2017 m.	18 882	12 439	8 460	232
2018 m.	18 950	12 479	8 474	237

Planuojamas slaugytojų skaičius

Pareigos	Medicinos darbuotojų skaičius (2016 m.)	Vyresnių nei 65 metų skaičius (2016 m.)	Artimiausiu metu šis skaičius pasieks pensinį amžių (2016 m.)	Orientacinis absolventų skaičius (2016 m.)	Medicinos darbuotojų skaičius (absolventai) (2022 m.)	Rekomenduojamas medikų skaičius (2025 m.)	Trūkumas, palyginti su 2022 m.
Slaugytojai	8 791	582	1 158	936	7 987	11 038	– 3598